

3 Φεβρουαρίου, 1990

[Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Πρόεδρος]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

PANAYIOTOU & CONSTANTINOU CONSTRUCTIONS LTD.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
1. ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ,
2. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 483/84).

Αίτηση ακυρώσεως — Έννομο συμφέρον — Προσφορές — Έλλειψη
εννόμου συμφέροντος προσβολής της κατακύρωσης από προσφο-
ροδότη που δεν πληρούσε ουσιώδη όρο των προσφορών — Περι-
στάσεις απαραδέκτου της προσφυγής στην κριθείσα περίπτωση.

5

Προσφορές — Προκήρυξη — Τυπογραφικό λάθος — Εφόσον δεν το
αντελήφθηκαν όλοι οι προσφοροδότες, οι προσφορές πρέπει να
επαναπροκηρυχθούν.

10

Η αιτήτρια εταιρεία προσέβαλε την ακύρωση και επαναπροκή-
ρυξη προσφορών στις οποίες ήταν κατά τον ισχυρισμό της ο χαμη-
λότερος προσφοροδότης.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας ως απαράδεκτη την
προσφυγή, αποφάσισε ότι:

20

Ασχέτως αν χορηγήθηκε στον Διευθυντή εν προκειμένω ετήσια
άδεια προσωπικά ή ως εκπροσώπου της εταιρείας, από τα ενώπιον
του Δικαστηρίου στοιχεία φαίνεται ότι ενώ ενεγράφη στις 31 Αυγού-
στου 1983 η Ετήσια άδεια που του χορηγήθηκε κατόπιν αιτήσεώς του
ημερομηνίας 6 Ιουλίου 1983, ήταν στις 31 Οκτωβρίου 1984, συνεπώς,
στις 25 Απριλίου 1984 του υπέβαλε την προσφορά της η εταιρεία, ο

εκπρόσωπός της δεν είχε ετήσια άδεια, οπότε δεν πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις του Άρθρου 5 του Νόμου. Συνεπώς η αιτήτρια εταιρεία στερείται εννόμου συμφέροντος να προσβάλει την επίδικη απόφαση και γι' αυτόν το λόγο η προσφυγή πρέπει ν' απορριφθεί.

5

Ανεξάρτητα με το πιο πάνω αποτέλεσμα, ως προς την ουσία της προσφυγής είναι φανερό από τα σχετικά πρακτικά των καθ' ων η αίτηση ότι οι προσφορές που υποβλήθηκαν δεν μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν πιο πάνω.

10

Το γεγονός ότι το τυπογραφικό λάθος στα δελτία ποσοτήτων έγινε αντιληπτό από τους περισσότερους προσφοροδότες, συμπεριλαμβανομένου και του χαμηλότερου, αυτό από μόνο του δεν διορθώνει το λάθος εφόσον παραμένουν προσφοροδότες που επηρεάστηκαν από το λάθος αυτό. Σύμφωνα με τους κανόνες της χρηστής διοίκησης και του ελεύθερου ανταγωνισμού οι καθ' ων η αίτηση έπρεπε να ζητήσουν νέες προσφορές.

15

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

20

Αναφερόμενη υπόθεση:

Vouniotis v. Republic (1985) 3(D) C.L.R. 2355.

Προσφυγή.

25

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση να μην κατακυρώσουν εις τους αιτητές την προσφορά για την ανέγερση 111 κατοικιών εις τον Κυβερνητικόν Οικισμόν "Μακάριος ΙΙΙ" εις Λεμεσό και να προχωρήσουν σε επαναπροκήρυξη της προσφοράς με νέα δημοσίευση.

30

Ν. Παπαευσταθίου, για τους Αιτητές.

Δ. Παπαδοπούλου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

35

Cur. adv. vult.

Α. Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Με την προσφυγή της αυτή η αιτήτρια εταιρεία ζητά τις ακόλουθες θεραπείες:

40

"Α. Δήλωσιν του Δικαστηρίου ότι η πράξις ή/και απόφασις των καθ' ων η αίτησις να μην κατακυρώσουν ή/και η παράλειψις των να κατακυρώσουν εις τους αιτητάς την προσφο-

5 ράν δια την ανέγερσιν 111 κατοικιών εις τον Κυβερνητικόν Οικισμὸν "ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΙΙΙ" Λεμεσού, δια την οποίαν εγένετο γνωστοποίησις υπ' αριθμ. 827 εις την Επίσημον Εφημερίδα της 30.3.84 εἶναι άκυρος και εστερημένη νομίμου αποτελέσματος και παν ότι παρελείφθη έδει όπως εκτελεσθή.

10 Β. Δήλωσιν του Δικαστηρίου ότι η πράξις ή/και απόφασις των καθ' ων η αίτησις δια την επαναζήτησιν προσφορών δια τον προαναφερθέντα οικισμὸν, δια της υπ' αριθμ. 1723 γνωστοποιήσεως εις την Επίσημον Εφημερίδα της 13.7.84, εἶναι άκυρος και παν ότι παρελείφθη έδει όπως εκτελεσθή."

15 Η υπόθεση αυτή βρισκόταν ενώπιον Δικαστή ο οποίος αφυπηρέτησε και ανέλαβα την εκδίκαση της στις 4 Φεβρουαρίου 1988, και η απόφαση επιφυλάχτηκε στις 8 Νοεμβρίου 1989.

20 Οι αιτητές είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δια μετοχών, και ασχολούνται με εργοληπτικές εργασίες και είναι προς τούτο νομίμως εγγεγραμμένοι εργολήπται.

25 Στις 27 Μαρτίου 1984, ο Διευθυντής του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, με επιστολή του (Παράρτημα Α), ζήτησε προσφορές για την ανέγερση εκατόν έντεκα κατοικιών στον κυβερνητικό οικισμό "Μακάριος ΙΙΙ", Λεμεσού (Επέκταση) σύμφωνα με την οποία σχετική αγγελία δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με αρ. 827 της 30ης Μαρτίου 1984.

30 Οι προσφορές έφθασαν στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών στις 27 Απριλίου 1984 (Παράρτημα Β). Λήφθηκαν δεκαέξι προσφορές, μεταξύ των οποίων και προσφορά των αιτητών, τα πρωτότυπα των οποίων δόθηκαν σε αντιπρόσωπο του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, τον κ. Ηρ. Αβρααμίδη, για μελέτη, και υποβολή προς το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών εκθέσεως/εισηγήσεως και τα αντίγραφα κρατήθηκαν στο Κεντρικό Συμβούλιο
35 Προσφορών, σύμφωνα με το πρακτικό της συνεδρίας του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών της 27ης Απριλίου 1984.

40 Με έκθεσή του ημερομηνίας 28 Μαΐου, 1984, (Παράρτημα Γ), ο Διευθυντής του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως εισηγήθηκε κατακύρωση των τριών συγκροτημάτων όπως πιο κάτω:-

"α) Συγκρότημα Σ1: Στον κ. Γ. Χ" Δημοσθένους αντί του ποσού των £365,461.80.-.

β) Συγκρότημα Σ2: Στους κ.κ. Παναγιώτου και Κωνσταντίνου Κονστράκτιονς αντί του ποσού των £314,578.37.-

γ) Συγκρότημα Σ3: Στον κ. Α. Σιεφταλή αντί του ποσού των £299,648.00." 5

Σε συνεδρία του το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών που έγινε την 1ην Ιουνίου 1984 (Παράρτημα Δ'), αποφάσισε να ζητήσει Νομική Συμβουλή κατά πόσο μπορούσε να κατακυρώσει τις προσφορές, ή αν θα ακυρώνονταν και να ζητηθούν εκ νέου ενόψει των παραλήψεων και λαθών που είχαν επισημανθεί στην έκθεση του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως. Αφού λήφθηκε προφορικά νομική συμβουλή από το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα, το Συμβούλιο Προσφορών σε νέα του συνεδρία στις 29 Ιουνίου 1984 (Παράρτημα Ε), αποφάσισε την ακύρωση των προσφορών και ζήτηση νέων. Οι καθ' ων η αίτηση ζήτησαν νέες προσφορές με ανακοίνωση τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 13 Ιουλίου, 1984 (Παράρτημα ΣΤ).

Είναι η θέση των αιτητών ότι η δική τους προσφορά αναφορικά με τη Γνωστοποίηση υπ' αρ. 827 της 30ης Μαρτίου 1984 ήταν συνολικά χαμηλότερη για το υπό αναφορά έργο, οπότε αν οι καθ' ων η αίτηση παράνομα, αυθαίρετα και χωρίς νόμιμη δικαιολογία παρέλειψαν να κατακυρώσουν την προσφορά στους αιτητές και προκήρυσαν νέες προσφορές με τη γνωστοποίηση υπ' αριθμό 1723. Όπως ισχυρίστηκαν λαμβάνοντας υπόψη κάθε συγκρότημα ξεχωριστά, η προσφορά τους ήταν η χαμηλότερη για τα συγκροτήματα Σ2 και Σ3.

Σε ό,τι αφορά το συγκρότημα Σ1, η προσφορά των αιτητών ήταν από απόψεως χαμηλότερου ποσού η δεύτερη με διαφορά Λ.Κ. 706.- από τη χαμηλότερη προσφορά. Δεδομένου, όμως, ότι η προσφορά του χαμηλότερου προσφοροδότη (Χ" Δημοσθένους) περιείχε ουσιαστικά αριθμητικό λάθος που κυμαινόταν μεταξύ Λ.Κ. 11,000 μέχρι Λ.Κ. 13,000, αυτή δεν μπορούσε να θεωρηθεί έγκυρη ή εν πάση περιπτώσει η χαμηλότερη, αφού με τη διόρθωση του λάθους θα ήταν κατά πολύ ψηλότερη από εκείνη των αιτητών των οποίων για αυτό το λόγο θα έπρεπε να θεωρηθεί ως η χαμηλότερη έγκυρη προσφορά.

Σύμφωνα με την σχετική έκθεση που έγινε από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως (Παράρτημα Γ), ο πιο πάνω χαμηλότερος προσφοροδότης ενημερώθηκε για αυτό, δεν το δέχθηκε όμως και αντιπρότεινε ορισμένα ποσά που ήταν διατεθειμένος να δεχθεί, γεγονός που, είναι ο ισχυρισμός θα πρέπει να θεωρηθεί ότι

5 απέσυρε την προσφορά του. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, σύμφωνα με τα ποσά που ήταν διατεθειμένος να δεχθεί, η τιμή του, ήταν πολύ ψηλότερη σε σύγκριση με αυτή των αιτητών, τόσο συνολικά (και τα τρία συγκροτήματα) όσο και για το κάθε ένα ξεχωριστά (περιλαμβανομένου και του Σ1), οπότεν το συμπέρασμα που προκύπτει από τα πιο πάνω στοιχεία είναι ότι οι αιτητές ήταν οι φανερά χαμηλότεροι προσφοροδοτές, έναντι όλων των προσφοροδοτών, τόσο συνολικά (και για τα τρία συγκροτήματα), όσο και για το κάθε ένα συγκροτήμα ξεχωριστά.

10 Προκύπτει επίσης από την έκθεση (Παράρτημα Γ), ότι μια από τις προσφορές, αυτή του Α. Σιεφταλή, επηρεαζόταν από τυπογραφικό λάθος στα δελτία ποσοτήτων των προσφορών, όπου μια ποσότητα για τις κατοικίες τύπου Δ/ΚΖ εκφραζόταν σε μ3 αντί σε μ2. Είναι η θέση των αιτητών ότι με το "λάθος" αυτό η προσφορά του που δεν ήταν η χαμηλότερη, αλλά τέταρτη στην κατάταξη, με τη διόρθωση του λάθους απομακρυνόταν ακόμη περισσότερο αφού γινόταν ακόμη ακριβότερη, οπότεν η προσφορά αυτού του προσφοροδότη ούτως ή άλλως δεν μπορούσε να επηρεάσει την κατακύρωση των προσφορών ενόψει της υπάρξεως άλλων χαμηλοτέρων προσφορών.

25 Συνεπώς οι εισηγήσεις και συμπεράσματα του Τμήματος Πολεοδομίας που περιέχονται στην έκθεση του (Παράρτημα 3), είναι λανθασμένες, ότι δηλαδή, ούτε από την προσφορά των αιτητών ούτε από οποιοδήποτε άλλο στοιχείο προκύπτει πως οι αιτητές δεν ήταν σε θέση να αναλάβουν και ν' αποπερατώσουν εμπρόθεσμα ολόκληρο το έργο δηλαδή και τα τρία συγκροτήματα, συμπέρασμα το οποίο από πουθενά δεν υποστηρίζεται.

30 Με βάση το πιο πάνω συμπέρασμα η έκθεση (Παράρτημα Γ), κάμνει εισήγηση για κατακύρωση στους αιτητές μόνο του συγκροτήματος Σ2, αλλά όμως, απ' ότι φαίνεται οι εισηγήσεις για κατακύρωση των συγκροτημάτων Σ1 και Σ3 σε άλλους προσφοροδοτές, είναι για ψηλότερα ποσά από αυτά που πρόσφεραν οι αιτητές.

40 Είναι η εισήγηση των αιτητών, των οποίων η προσφορά, όπως ισχυρίζονται, ήταν η πιο χαμηλή με βάση το συνολικό ποσό και για τα τρία συγκροτήματα, ότι το γεγονός ότι λήφθηκε υπόψη το λάθος, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, του προσφοροδότη Χ" Δημοσθένους, με αποτέλεσμα να οδηγήσει σε ακύρωση των προσφορών, αποτελεί παρανομία και κακή άσκηση διακριτικής εξουσίας γιατί έτσι λήφθηκαν υπόψη στοιχεία που δεν μπορούσαν να επηρεάσουν την κρίση του αρμοδίου οργάνου. Όσον αφορά δε το "τυπογραφι-

κό λάθος" στα δελτία ποσοτήτων για τον τύπο κατοικιών Δ/ΚΖ όπου μια ποσότητα εκφράστηκε σε μ3 αντί σε μ2, είναι η εισήγηση ότι το λάθος αυτό θα έπρεπε να τύχει χειρισμού, σε όση έκταση τυχόν επηρέαζε τις προσφορές, σύμφωνα με τους όρους που περιέχονται στις Γενικές Διατάξεις. Στην προκειμένη όμως περίπτωση εφόσον οι χαμηλότεροι προσφοριοδότες δεν επηρεάζονταν από το λάθος αυτό το λάθος ήταν άνευ σημασίας και συνεπώς δεν έπρεπε να τεθεί θέμα ακύρωσης των προσφορών και προκήρυξης τους εκ νέου για το λόγο αυτό.

5

10

Έχει υποβληθεί εκ μέρους των καθ' ων η αίτηση ότι οι αιτητές στερούνται εννόμου συμφέροντος να προσβάλουν την επίδικη απόφαση εφόσον κατά την ημερομηνία που υπέβαλαν τις προσφορές τους, δηλαδή στις 25 Απριλίου 1984, δεν είχαν άδεια εγγεγραμμένου εργολήπτη οικοδομικών έργων σύμφωνα με τον περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμον 1973 (Νόμος Αρ. 97 του 1973, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο Αρ. 32 του 1982), που θα αναφέρεται στη συνέχεια σαν ο Νόμος.

15

Σε ένορκη δήλωση ημερομηνίας 14 Μαρτίου 1988, του Θεόδωρου Παναγιώτου αναφέρεται ότι αυτός είναι Διευθυντής και Μέτοχος της αιτήτριας Εταιρείας και ότι ενεγράφη ως εργολήπτης οικοδομικών έργων Γ' τάξης στις 31 Αυγούστου, 1983.

20

Απ' ό,τι φαίνεται από τα γεγονότα ενώπιόν μου και τα έγγραφα που παρουσιάστηκαν, στις 31 Αυγούστου 1983 εκδόθηκε πιστοποιητικό εγγραφής στο Θεόδωρο Παναγιώτου με βάση το άρθρο 8 του Νόμου από το Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων.

25

30

Στις 31 Οκτωβρίου 1984 του χορηγήθηκε ετήσια άδεια "Γ" τάξης για οικοδομικά έργα κατόπιν αιτήσεώς του ημερομηνίας 6 Ιουλίου, 1983.

Παρουσιάστηκε επίσης άδεια ημερομηνίας 2 Ιουνίου 1988 που εκδόθηκε σ' αυτόν για την εταιρεία "Θεόδωρος Παναγιώτου και Υιός Ατδ".

35

Στον κατάλογο Εγγεγραμμένων Εργοληπτών μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1984, αναφέρεται το όνομα του πιο πάνω Θεόδωρου Παναγιώτου με αύξοντα αριθμό 81 και αριθμό φακέλου 744, όχι ως εκπρόσωπος οποιασδήποτε εταιρείας, αλλά ως φυσικόν πρόσωπο.

40

Σύμφωνα με το άρθρο 5(1) του Νόμου (όπως τροποποιήθηκε):

"(1) Μετά την 31ην Δεκεμβρίου 1982 ουδείς δύναται να ενασκήση την εργασία του εργολήπτη εάν δεν είναι εγγεγραμμένος και έχη εκδοθή εις αυτόν πιστοποιητικόν και ετησία άδεια συμφώνως προς τας διατάξεις του παρόντος Νόμου"

5

Το άρθρο 5(2) προνοεί ως ακολούθως:

"(2) Ουδείς μη εγγεγραμμένος και μη κάτοχος ετησίας άδειας εργολήπτης δύναται να μετάσχη οιοδήποτε μειοδοτικού διαγωνισμού δια την εκτέλεσιν οιοδήποτε οικοδομικού ή τεχνικού έργου ή και αμφοτέρων, δημοσίας ή ιδιωτικής φύσεως, ή καθ' οιοδήποτε τρόπον να αναλάβη την εκτέλεσιν οιοδήποτε τοιούτου έργου."

10

15

Αναφορικά δε προς τις εταιρείες εργολήπτες, το άρθρο 5(7) προνοεί τα ακόλουθα:

"(7) Ανεξαρτήτως των διατάξεων του παρόντος άρθρου, εταιρεία δύναται να ενασκή την εργασία εργολήπτη αναφορικώς προς οικοδομικά ή τεχνικά έργα ωρισμένης τάξεως εάν έχη τεχνικόν διευθυντήν εκπροσωπούντα αυτήν και υπεύθυνον δια τους σκοπούς του παρόντος Νόμου όστις δέον όπως είναι εργολήπτης κάτοχος ετησίας άδειας αναφορικώς προς τα τοιαύτα οικοδομικά ή τεχνικά, αναλόγως της περιπτώσεως, έργα δυνάμει του παρόντος Νόμου".

20

25

Ενόψη των πιο πάνω, ασχέτως αν χορηγήθηκε σ' αυτόν ετήσια άδεια προσωπικά ή ως εκπροσώπου της εταιρείας, από τα ενώπιόν μου στοιχεία φαίνεται ότι ενώ ενεγράφη στις 31 Αυγούστου 1983 η Ετήσια άδεια που του χορηγήθηκε κατόπιν αιτήσεως του ημερομηνίας 6 Ιουλίου 1983, ήταν στις 31 Οκτωβρίου, 1984, συνεπώς, στις 25 Απριλίου 1984 του υπέβαλε την προσφορά της η εταιρεία, ο εκπρόσωπος της δεν είχε ετήσια άδεια, οπότεν δεν πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις του άρθρου 5 του Νόμου. Συνεπώς θεωρώ ότι η αιτήτρια εταιρεία στερείται εννόμου συμφέροντος να προσβάλει την επίδικη απόφαση και γι' αυτόν το λόγο η προσφυγή πρέπει ν' απορριφθεί.

30

35

Ανεξάρτητα με το πιο πάνω αποτέλεσμα, θα προχωρήσω με την ουσία της προσφυγής.

40

Είναι φανερό από τα σχετικά πρακτικά των καθ' ων η αίτηση ότι οι προσφορές που υποβλήθηκαν δεν μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Το γεγονός ότι το τυπογραφικό λάθος στα δελτία ποσοτήτων έγινε αντιληπτό από τους περισσότερους προσφοροδότες, συμπεριλαμβανομένου και του χαμηλότερου, αυτό από μόνο του δεν διορθώνει το λάθος εφόσον παραμένουν προσφοροδότες που επηρεάστηκαν από το λάθος αυτό. Θεωρώ λοιπόν ότι σύμφωνα με τους κανόνες της χρηστής διοίκησης και ελεύθερου ανταγωνισμού οι καθ' ων η αίτηση έπρεπε να ζητήσουν νέες προσφορές (*Vouniotis v. The Republic* (1985) 3 C.L.R. 2355 σελ. 2360-2361).

5

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται, υπό τις περιστάσεις όμως δεν δίδεται καμιά διαταγή ως προς τα έξοδα.

10

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

15